

Google ला सर्च करा

गुरुमाऊली

Subscribe

इयत्ता - सातवी (5 ऑगस्ट) विषय - मराठी

Subscribe

शासनाच्या 45 दिवसांच्या ब्रीज कोर्ससोबत माझा अभ्यास PDF

शासनाच्या ब्रीज कोर्ससोबत क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा अभ्यासक्रम समाविष्ट

दिवस छत्तीस :

गतवर्षीच्या क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयतेचा नियमित अभ्यासक्रम समाविष्ट.

✚ वाचा व समजून घ्या. ५. भांड्यांच्या दुनियेत

टैस्ट
मोडवा

ताटल्या, वाडगे, पराती, रांजण, घडे अशी नित्योपयोगी भांडी बनवली.

माधव : अरे पण, आम्ही आजही मातीच्या माठातलं थंडगार पाणी पितो. छोट्या छोट्या मडक्यांत दही लावतो; पण काय रे, माणसानं फक्त मातीचीच भांडी बनवली का ?

माहिती मिळवा.

- ❖ उन्हाळ्यात माठाला ओले, सुती कापड का गुंडाळतात ?
- ❖ मातीचा माठ, रांजण जमिनीत का पुरतात ?

सुरई : नाही, तसं नाही. मातीच्या भांड्यांबरोबरच दगडी, लाकडी, चामड्याची भांडीही मानवानं तयार केली. तुम्ही चामडी बुधले, वाळलेल्या भोपळ्यापासून बनवलेले तुंबे कधी पाहिले आहेत का ?

मंदा : हो हो! मी आंतरजालावर अशा भांड्यांची खूप चित्रं पाहिली आहेत. अजूनही आदिवासी भागातील लोक अशा वस्तूंचा उपयोग करतात, हेही वाचलं आहे.

खलबत्ता : मुलांनो, लाकडापासून बनवलेली, भिंतीलगत ठेवलेली ही काठवट पाहा. गव्हाचं, बाजरीचं, ज्वारीचं अशी पिठं मळण्यासाठी, भाकरी थापण्यासाठी तिचा उपयोग केला जायचा. आजही ग्रामीण भागांत

काही घरांतून तिचा वापर होताना दिसतो.

(काठवटही न राहवून बोलू लागली.)

काठवट : अगं मंदा, तुला आठवतं का? तुझ्या आजीला आमचा नवा मित्र-मिक्सरची खूप भीती वाटायची. दाण्याचा कूट, मिरच्या, हळद, धने असं काहीबाही कुटण्यासाठी उखळ-मुसळ, दगडी खल किंवा हा खलबत्ता आजी वापरायची. पाटा-वरवंटा वापरायची.

आता तुम्हीच

सांगा मुलांनो, आज उखळीमध्ये कोण पदार्थ कुटत

बसतंय? लावला मिक्सर, की झालं काम. वेळ वाचतो अन् श्रमही वाचतात. पूर्वी पिठाच्या, मसाल्याच्या गिरण्या नव्हत्या. गृहिणी जात्यावर धान्याचं पीठ दळायच्या. धान्य पाखडायला सूप असायचं.

मंदा : हे सगळं खरं आहे; पण आज ही सर्व कामं करायला वेळ कोणाकडे आहे ?

जाते : मातीच्या वलाकडाच्या भांड्यांपाठोपाठ माणसानं तांबं, लोखंड या धातूंचा शोध लावला आणि मग भांडी बनवण्यासाठी त्यांचा वापर होऊ लागला; पण या धातूंच्या शोधामुळे भांडीसंस्कृती अधिक प्रगल्भ आणि विकसित होत गेली बरं का !

अरुण : म्हणजे फक्त भांडी बनवण्यासाठी या धातूंचा खूप उपयोग होऊ लागला, असंच तुला म्हणायचंय का? पण जातेभाऊ, आम्ही लोखंड आणि तांबं या धातूंच्या भांड्यांबरोबर चांदीचीदेखील भांडी पाहिली आहेत.

जाते : पलंग, खुर्ची, टेबल, कपाट, दारं-

✚ मसावि काढा.

मसावि-लसावि

मसावि काढण्याची भागाकार पद्धत

उदा. 144 आणि 252 चा मसावि काढा.

$$\begin{array}{r} 144 \overline{)252} (1 \\ \underline{-144} \\ 108 \overline{)144} (1 \\ \underline{-108} \\ 36 \overline{)108} (3 \\ \underline{-108} \\ 000 \end{array}$$

(1) मोठ्या संख्येला लहान संख्येने भागा.

(2) या भागाकारात मिळणाऱ्या बाकीने आधीच्या भाजकाला भागा.

(3) पायरी 2 मध्ये भागाकाराने मिळणाऱ्या बाकीने पायरी 2 मधील भाजकाला भागा व बाकी काढा.

(4) याप्रमाणे बाकी शून्य मिळेपर्यंत क्रिया करा.

ज्या भागाकारात बाकी शून्य मिळाली त्या भागाकारातील भाजक हा आधी दिलेल्या संख्यांचा मसावि आहे.

∴ 144 व 252 यांचा मसावि = 36

उदा. $\frac{209}{247}$ या संख्येला संक्षिप्त रूप द्या.

संक्षिप्त रूप देण्यासाठी दोन्ही संख्यांचा सामाईक अवयव शोधू.

यासाठी 247 व 209 यांचा मसावि भागाकार पद्धतीने काढू.

येथे 19 हा मसावि आहे म्हणजे अंशस्थानी व छेदस्थानी

असणाऱ्या संख्यांना 19 ने भाग जाईल.

$$\therefore \frac{209}{247} = \frac{209 \div 19}{247 \div 19} = \frac{11}{13}$$

$$\begin{array}{r} 209 \overline{)247} (1 \\ \underline{-209} \\ 38 \overline{)209} (5 \\ \underline{-190} \\ 19 \overline{)38} (2 \\ \underline{-38} \\ 00 \end{array}$$

सरावसंच 12

1. मसावि काढा.

(i) 25, 40

(ii) 56, 32

(iii) 40, 60, 75

(iv) 16, 27

(v) 18, 32, 48

(vi) 105, 154

(vii) 42, 45, 48

(viii) 57, 75, 102

(ix) 56, 57

(x) 777, 315, 588

2. भागाकार पद्धतीने मसावि काढा व संक्षिप्त रूप द्या.

(i) $\frac{275}{525}$

(ii) $\frac{76}{133}$

(iii) $\frac{161}{69}$

जरा आठवूया.

लघुतम सामाईक विभाज्य (लसावि) [Least common multiple (LCM)]

दिलेल्या संख्यांचा लसावि म्हणजे त्यांपैकी प्रत्येक संख्येने विभाज्य अशी लहानांत लहान संख्या असते.

• खाली दिलेल्या संख्यांचे पाढे लिहा व त्यांचे लसावि काढा.

(i) 6, 7

(ii) 8, 12

(iii) 5, 6, 15

Find the HCF.

The Division Method for Finding the HCF

Example Find the HCF of 144 and 252.

$$\begin{array}{r}
 144 \overline{)252} \text{ (1} \\
 \underline{-144} \\
 108 \overline{)144} \text{ (1} \\
 \underline{-108} \\
 36 \overline{)108} \text{ (3} \\
 \underline{-108} \\
 000
 \end{array}$$

1. Divide the bigger number by the smaller one.
 2. Divide the previous divisor by the remainder in this division.
 3. Divide the divisor of step 2 by the remainder obtained in the division in step 2.
 4. Continue like this till the remainder becomes zero. The divisor in the division in which the remainder is zero is the HCF of the given numbers.
- ∴ The HCF of 144 and 252 = 36

Example Reduce $\frac{209}{247}$ to its simplest form.

To reduce the number to its simplest form, we will find the common factors of 209 and 247. Let us find their HCF by the division method.

Here, 19 is the HCF. That is, the numerator and denominator are both divisible by 19.

$$\therefore \frac{209}{247} = \frac{209 \div 19}{247 \div 19} = \frac{11}{13}$$

$$\begin{array}{r}
 209 \overline{)247} \text{ (1} \\
 \underline{-209} \\
 38 \overline{)209} \text{ (5} \\
 \underline{-190} \\
 19 \overline{)38} \text{ (2} \\
 \underline{-38} \\
 00
 \end{array}$$

Practice Set 12

1. Find the HCF.

(i) 25, 40	(ii) 56, 32	(iii) 40, 60, 75	(iv) 16, 27
(v) 18, 32, 48	(vi) 105, 154	(vii) 42, 45, 48	(viii) 57, 75, 102
	(ix) 56, 57	(x) 777, 315, 588	

2. Find the HCF by the division method and reduce to the simplest form.

(i) $\frac{275}{525}$	(ii) $\frac{76}{133}$	(iii) $\frac{161}{69}$

Let's recall.

Least Common Multiple (LCM)

The Least Common Multiple of the given numbers is the smallest number that is divisible by each of the given numbers.

- Write the tables of the given numbers and find their LCM.

(i) 6, 7	(ii) 8, 12	(iii) 5, 6, 15
----------	------------	----------------

✚ Read and understand.

(b)

run – ran

say – said

get – got

begin – began

reply – replied

bring – brought

sing –

try –

fight –

meet –

come –

give –

take –

see –

eat –

- Use any two of these pairs in a pair of sentences.

Example : Run – ran : My dog runs very fast. Yesterday, it ran after a cat.

Language Study

Types of Nouns

We have seen earlier that a noun is a word that is used to name a person, an animal, a place, a thing, an idea etc. The names given to particular persons, animals, places etc. are known as proper nouns and the rest are common nouns.

Nouns

Common Nouns

girl boy city mountain
table river book building
ruler table etc.

Proper Nouns

Akulka Malasha Sangeeta
Anand London Mumbai
Sahyadri Narmada etc.

- Write at least 5 common nouns and 5 proper nouns each.
Note that proper nouns always begin with a capital letter.

When you choose a name for your pet dog or cat,
you are giving a proper noun to a common noun !

- Choose any 5 suitable common nouns and invent interesting names for them.
Examples : a river – River Speedy, a magazine for children – Mitra (Friend),
a building : Ace Towers.

TOW

Two minutes of Oral Work

Give as many examples of the following as possible within two minutes.

- Animals
- Birds
- Vegetables
- Body parts
- Musical instruments

(Use two minutes per word.)

वाचा समजून घ्या.

४. शिवपूर्वकालीन महाराष्ट्र

सराव

टैस्ट
मोडवा

जाणून घेऊया.

दोन खेडी स्वतंत्र आहेत हे दर्शवण्याकरिता 'बुद्रुक' आणि 'खुर्द' या नावांचा उपयोग केला जातो. मूळ गाव 'बुद्रुक' आणि नवीन गाव 'खुर्द'. उदा., वडगाव बुद्रुक आणि वडगाव खुर्द.

परगणा : अनेक गावे मिळून परगणा होत असला तरी सर्व परगण्यांतील गावांची संख्या समान नसे. उदा., पुणे परगणा. हा मोठा परगणा होता. त्यात २९० गावे होती. चाकण परगण्यात ६४ गावे होती. शिरवळ परगणा लहान होता. त्यात ४० गावे होती. देशमुख व देशपांडे हे परगण्याचे वतनदार अधिकारी असत. देशमुख हा परगण्यातील पाटलांचा प्रमुख असे. गावपातळीवर जे काम पाटील करत असे तेच काम परगणा पातळीवर देशमुख करत असे. तसेच परगण्यातील सर्व कुलकर्ण्यांचा प्रमुख देशपांडे असे. गावपातळीवर कुलकर्णी जे काम करत असे, ते काम परगणा पातळीवर देशपांडे करत असे. हे वतनदार अधिकारी रयत आणि सरकार यांच्यामधील दुवा होते.

परगण्यातील गावांवरती कधी परचक्र आले किंवा दुष्काळासारखी परिस्थिती निर्माण झाली, तर रयतेचे म्हणणे सरकारकडे मांडण्याचे काम वतनदार करत. काही वेळेला हे अधिकारी आपल्या अधिकाराचा दुरुपयोग करत. ते कधी रयतेकडून अधिक पैसा जमा करत, तर कधी रयतेकडून गोळा केलेली रक्कम सरकारकडे जमा करण्यास विलंब लावत. अशा वेळी प्रजा त्रासली जात असे.

माहीत आहे का तुम्हांला ?

वतन हा अरेबिक शब्द असून महाराष्ट्रात तो वंशपरंपरेने आणि कायमस्वरूपी उपभोगायची सारामुक्त जमीन अशा अर्थी वापरला जातो.

दुष्काळाचे संकट : शेती ही पावसाच्या पाण्यावर अवलंबून असे. पाऊस पडला नाही तर

शेतात पीक येत नसे. मग अन्नधान्याचे भाव वाढत. लोकांना अन्नधान्य मिळणे मुश्कील होई. जनावरांना चारा मिळत नसे. पाण्याची तीव्र टंचाई निर्माण होई. लोकांना गावात राहणे कठीण होई. लोक गाव सोडत. लोकांवर परागंदा होण्याची वेळ येई. दुष्काळ हे रयतेला सर्वात मोठे संकट वाटे.

महाराष्ट्रामध्ये असाच एक मोठा दुष्काळ इ.स.१६३० मध्ये पडलेला होता. या दुष्काळाने लोक हवालदिल झाले. धान्याची तीव्र टंचाई निर्माण झाली. भाकरीच्या तुकड्यासाठी लोक स्वतःला विकून घेण्यास तयार होते, पण विकत घेणाराच कोणी नव्हता, असे वर्णन वाचायला मिळते. कुटुंबे उद्ध्वस्त झाली, गुरे-ढोरे मेली. शेती व्यवसाय खचला. उद्योगधंदे संपुष्टात आले. आर्थिक व्यवहार खुंटले. लोक देशोधडीला लागले. अशा उद्ध्वस्त झालेल्या लोकजीवनाची घडी बसवणे हे एक मोठे आव्हान होते.

वारकरी पंथाचे कार्य : अंधश्रद्धा व कर्मकांड यांचा समाजावर जबरदस्त पगडा होता. लोक दैववादाच्या आहारी गेले होते. त्यांची प्रयत्नशीलता थंडावली होती. रयतेची स्थिती फारच हलाखीची होती. अशा परिस्थितीत समाजात चैतन्य निर्माण करण्याचे प्रयत्न महाराष्ट्रातील वारकरी पंथाने केले.

महाराष्ट्रात संत नामदेव, संत ज्ञानेश्वर यांच्यापासून सुरू झालेली संतपरंपरा समाजाच्या विविध स्तरांतून आलेल्या संतांनी पुढे चालवली. या संत परंपरेमध्ये समाजातील सर्व स्तरांतील लोक होते. उदा., संत चोखामेळा, संत गोरोबा, संत सावता, संत नरहरी, संत सेना, संत शेख महंमद इत्यादी. त्याचप्रमाणे संत मंडळीत संत चोखोबांची पत्नी संत सोयराबाई आणि बहीण संत निर्मळाबाई, संत मुक्ताबाई, संत जनाबाई, संत कान्होपात्रा, संत बहिणाबाई सिऊरकर वांसारख्या स्त्रियाही होत्या. या संत चळवळीचे पंढरपूर हे केंद्र होते. विठ्ठल हे त्यांचे दैवत होते. पंढरपुरात चंद्रभागेच्या काठी ही सर्व संतमंडळी आणि वारकरी भक्तिसागरात न्हाऊन

३. भरती-ओहोटी

टैस्ट
मोडवा

वाचा व समजून घ्या.

लाटेच्या निर्मितीचे मुख्य कारण वारा हे आहे; पण काही वेळा सागरतळाशी होणारे भूकंप व ज्वालामुखींमुळे देखील लाटा निर्माण होतात. उथळ किनारी भागांत अशा लाटांची उंची प्रचंड असते. त्या अत्यंत विध्वंसक असतात. त्यामुळे मोठ्या प्रमाणावर जीवित व वित्तहानी होते. अशा लाटांना **त्सुनामी** असे म्हणतात. २००४ साली सुमात्रा या इंडोनेशियातील बेटांजवळ झालेल्या भूकंपामुळे प्रचंड त्सुनामी लाटा निर्माण झाल्या होत्या. त्यांचा तडाखा भारताचा पूर्व किनारा व श्रीलंका या देशालाही बसला होता.

लाटांमुळे समुद्रात घुसलेल्या भू-भागांची झीज होते, तर उपसागरासारख्या सुरक्षित भागात वाळूचे संचयन होऊन पुळण निर्माण होते.

हे नेहमी लक्षात ठेवा.

सागर सानिध्य असलेल्या प्रदेशात भूकंप झाल्यास, किनारी भागात त्सुनामीचा धोका निर्माण होतो. अशावेळी किनारी भागापासून दूर जाणे किंवा समुद्रसपाटीपासून उंचावर जाण्याची काळजी घ्यावी. त्यामुळे जीवित हानी टाळता येते.

मी आणखी कोठे ?

- ☞ इयत्ता सहावी-सामान्य विज्ञान-ऊर्जासाधने.
- ☞ इयत्ता नववी-भूगोल-अंतर्गत हालचाली.
- ☞ इयत्ता सहावी-सामान्य विज्ञान-ऊर्जेची रूपे हा भाग.

माहीत आहे का तुम्हांला ?

सागरकिनारी फिरताना किंवा पाण्यात खेळताना आपण भरती-ओहोटीच्या वेळांची पुरेशी काळजी घेतली पाहिजे, अन्यथा गंभीर दुर्घटना घडू शकतात. त्यासाठी आपल्याला भरती-ओहोटीच्या वेळा माहीत असणे गरजेचे आहे. या वेळा माहीत करून घेण्यासाठी तुम्हांला त्या त्या दिवसाची 'तिथी' माहीत असणे आवश्यक आहे. तिथीच्या पाऊणपट केले, की ती पूर्ण भरती असण्याची वेळ असते. उदा., तुम्ही सागरकिनारी चतुर्थी या तिथीच्या दिवशी आहात. चतुर्थी म्हणजे चौथा दिवस. त्याच्या पाऊणपट म्हणजे तीन. याचाच अर्थ त्या दिवशी दुपारी तीन वाजता व पहाटे तीन वाजता पूर्ण भरती असेल आणि त्याच्या साधारण सहा तास पुढे म्हणजेच रात्री नऊ व सकाळी नऊ वाजता पूर्ण ओहोटी असेल. स्थलकाळानुसार यात थोडाफार बदल होऊ शकतो. भरती-ओहोटीबरोबरच एखाद्या ठिकाणची सागरी किनाऱ्याची रचना, उतार, खडकाळ भाग, किनाऱ्याजवळील प्रवाह यांचा विचार करून व स्थानिकांशी चर्चा करून मगच समुद्रात खेळण्याचा आनंद घेतला पाहिजे.

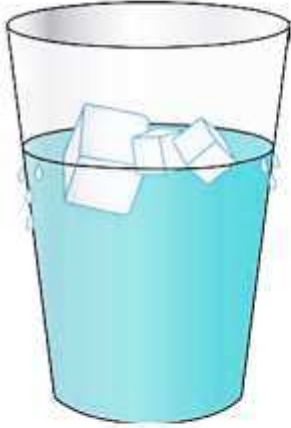
अष्टमीच्या दिवशी येणाऱ्या भरती-ओहोटीच्या वेळा सांगा.

आकृती ३.१२ : पुळण

पाठ वाचा व समजून घ्या.

3. नैसर्गिक संसाधनांचे गुणधर्म

3.7 पाण्याची घनता

2. एक बादली घ्या आणि तिच्यात पाणी भरा. त्यात पुष्कळ वेगवेगळ्या वस्तू टाका. पाण्यामध्ये कोणत्या वस्तू बुडतात व कोणत्या तरंगतात त्यांची यादी करा.

3. एक ग्लास घ्या. त्यात थोडे पाणी ओता. आता बर्फाचे काही खडे टाका व निरीक्षण करा.

बर्फ पाण्यावर तरंगताना का दिसतो ?

बर्फ पाण्यापेक्षा हलका असतो. जेव्हा पाणी गोठून त्याचा घनरूप बर्फ होतो तेव्हा मूळच्या द्रवरूपापेक्षा तो हलका होतो. पाणी गोठताना म्हणजे त्याचे स्थायूत अवस्थांतर होताना त्याचे आकारमान वाढते व बर्फाची घनता कमी होते. म्हणून बर्फाचे खडे पाण्यावर तरंगतात.

पाण्याची घनता

पदार्थाचे आकारमान व वस्तुमान यांचा परस्परसंबंध: एखाद्या वस्तूने व्यापलेली जागा म्हणजे तिचे आकारमान. पदार्थातील द्रव्यसंचय म्हणजे वस्तुमान.

$$\text{घनता} = \frac{\text{वस्तुमान}}{\text{आकारमान}}$$

वस्तुमान हे ग्रॅममध्ये तर आकारमान घनसेमीमध्ये मोजतात.

$$\text{घनता} = \frac{\text{ग्रॅम}}{\text{घनसेमी}} \quad \text{म्हणून घनतेचे एकक ग्रॅम प्रती घनसेमी आहे.}$$

एक लीटर पाण्याचे वस्तुमान १ किलोग्रॅम एवढे आहे तर पाण्याची घनता किती ?

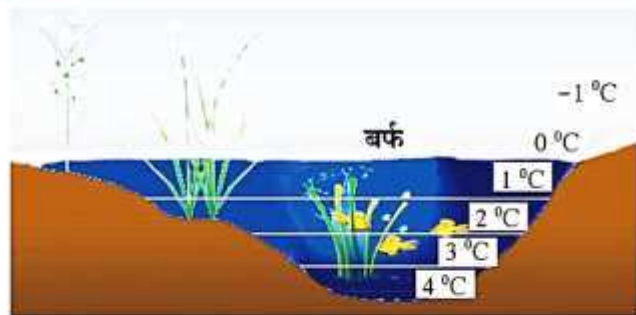
विचार करा : द्रवरूप पाण्याचे बर्फात अवस्थांतर होताना त्याच्या वस्तुमानात फरक होईल का ?

पाण्याचे असंगत वर्तन (Anomalous behaviour of water)

साधारणपणे पदार्थाचे तापमान कमी केल्यास त्याची घनता वाढते व आकारमान कमी होते, परंतु पाणी याला अपवाद आहे.

4. ग्लासभर पाणी पाच ते दहा मिनिटे फ्रीझरमध्ये ठेवा. नंतर तो ग्लास बाहेर काढा व काळजीपूर्वक निरीक्षण करा.

पाणी गोठण्याची सुरुवात कोठून कोठे / कोणत्या दिशेने झाली आहे ?

3.8 असंगत वर्तन

पाण्याच्या घनतेचे एक वैशिष्ट्य आहे. नेहमीच्या तापमानाचे पाणी थंड होऊ लागल्यावर सर्वसाधारण द्रवांप्रमाणे त्याची घनता वाढत जाते. मात्र 4 °C तापमानाच्या खाली तापमान गेल्यास पाण्याची घनता कमी होऊ लागते. म्हणजेच 4 °C ह्या तापमानाला पाण्याची घनता सर्वात जास्त असते व 4 °C च्या पाण्याचे तापमान कमी केल्यास त्याची घनता कमी होऊन आकारमान वाढते. म्हणजेच 4 °C च्या खाली तापमान जाऊ लागल्यावर पाणी प्रसरण पावते. यालाच पाण्याचे असंगत वर्तन म्हणतात.

3. Properties of Natural Resources

Read and understand.

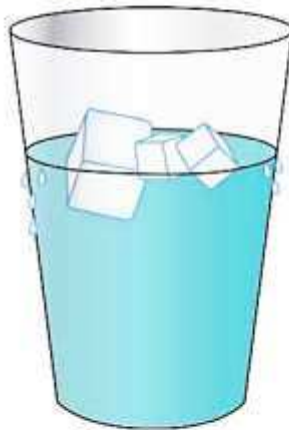

2. Take a bucket of water. Drop many different kinds of articles in it. Make separate lists of the articles which sink in the water and those that float on it.

3. Take some water in a pot and add a few pieces of ice to it. Observe what happens.

Why do we see the ice float on water?

Ice is lighter than water. When water freezes to form ice, it becomes lighter than the original liquid. When water freezes, that is, when it transforms into the solid state, its volume increases. Therefore, the density of ice is less than that of water. That is why the ice floats on water.

3.7 Density of water

Density of water

The inter-relation between the volume and mass of a substance : the space occupied by a substance is its volume. The store of matter in a substance is its mass.

$$\text{Density} = \frac{\text{mass}}{\text{volume}}$$

Mass is measured in grams and volume in cubic centimetres. Hence, $\text{density} = \frac{\text{gm}}{\text{cc}}$

Hence, g/cc is the unit of density. If the mass of 1 litre of water is 1 kilogram, then what is the density of water?

Think : Will the mass of water change when its state changes during the transformation of liquid water into ice?

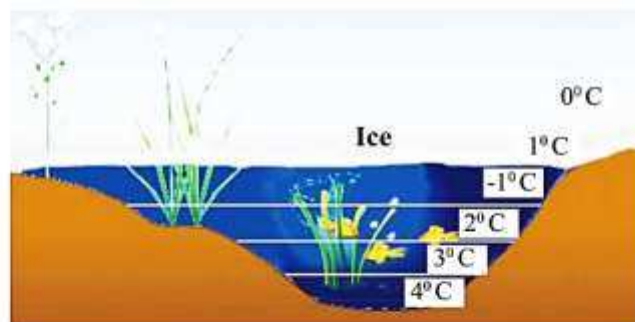
Anomalous behaviour of water

Usually, when the temperature of a substance is lowered, its density increases as the volume decreases; but water is an exception to this rule.

4. Keep a glass full of water in the freezer for five to ten minutes. Then take it out and observe it carefully.

From which part in the glass does the water first start freezing?

The density of water is peculiar. When water at normal temperature starts cooling, its density increases like that of most liquids. However, if its temperature falls below 4°C its density starts decreasing. This means that the density of water is maximum at 4°C. If the temperature of water is lowered below 4°C, its density decreases and volume increases. It means that water expands when the temperature falls below 4°C. This is called the **anomalous behaviour** of water.

3.8 Anomalous behaviour

बताओ तो सही

हिंदी की विभिन्न बोलियों के नाम बताओ और उनसे संबंधित प्रदेशों के नाम लिखो :
जैसे-ब्रज, भोजपुरी, मारवाड़ी, दक्खिनी, गढ़वाली आदि ।

टेस्ट
मोडवा

करना होगा । तुम्हारी और मेरी समस्या का मूल कारण दिनोंदिन बढ़ती आबादी, अशिक्षा और गरीबी है ।

मेरे यहाँ लोग रोजगार की तलाश में आना कम कर दें । तुम गाँववालों को सहकारिता का महत्त्व समझाओ । सहकारिता पर आधारित छोटे-छोटे व्यवसाय तुम अपने यहाँ शुरू करवाओ ताकि कृषि आधारित अनेक लघु उद्योग, फलोत्पादन, औषधीय वनस्पतियों की खेती, पशुपालन जैसे अनेक व्यवसाय शुरू किए जा सकते हैं । अरे देहात भाई ! कितने भाग्यशाली हो कि तुम प्रदूषणमुक्त वातावरण में रहते हो । खुला-खुला परिसर, न धुआँ, न वाहनों की चिल्लपों, हरे-भरे पेड़ ये सब चीजें तुम्हारे पास हैं । रात में तारों भरा आसमान तो सबेरे उगते सूरज के दर्शन कितनी सहजता, सरलता से हो जाते हैं । हम तो इमारतों के जंगल में बदल गए हैं । खुला आसमान, बड़ा मैदान हमारे लिए कितने अनमोल एवं दुर्लभ हो गए हैं, ये तुम नहीं समझ सकते । तुम्हारे तहसील और क्षेत्र के लोगों को चाहिए कि वे अपने क्षेत्र का सर्वांगीण विकास करने के लिए अपने जनप्रतिनिधियों का सहयोग लें ।

तुम्हारे यहाँ जो बच्चे विद्यालय में पढ़ रहे हैं, यदि अभी से उन्हें सही दिशा, उचित मार्गदर्शन दिया जाए तो भविष्य में वे ही हम सबकी व्यथा कम कर सकते हैं । वे ही हमारे आशा स्थान हैं ।

मुझे पूरा विश्वास है कि उनपर अवश्य ध्यान दिया जाएगा ।

तुम्हारा अपना
शहर

मैंने समझा

शब्द वाटिका

नए शब्द

साझा करना = बाँटना

रौनक = चमक-दमक

व्यथित = दुखी

मुहावरे

दुखड़ा रोना = दुख सुनाना

दिन दूनी-रात चौगुनी उन्नति = तेज गति से विकास

चार चाँद लगाना = शोभा बढ़ाना

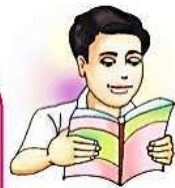
कहावत

चिराग तले अँधेरा = योग्य व्यक्ति के आसपास ही अयोग्यता

विख्यात = बहुत प्रसिद्ध

आबादी = जनसंख्या

चिल्लपों = शोर

वाचन जगत से

गाँव संबंधी सरकारी योजनाओं की जानकारी पढ़ो और मुख्य बातें सुनाओ ।

अध्ययन कौशल

सुने हुए नए शब्दों की वर्णक्रमानुसार तालिका बनाकर संभाषण एवं लेखन में उनका प्रयोग करो ।

❑ विद्यार्थियों को महापुरुषों द्वारा लिखे पत्रों को पुस्तकालय/अंतरजाल के माध्यम से पढ़ने के लिए प्रेरित करें । संबंधियों द्वारा भेजे गए पत्रों का संकलन करने के लिए प्रेरित करें । अपने गाँव-तहसील, शहर के महत्त्वपूर्ण स्थलों का परिचय देने के लिए कहें ।

माझा ऑनलाईन अभ्यास

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास – प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

सातवी मराठी	सातवी गणित	सेमी गणित	सातवी इंग्रजी	सातवी इतिहास
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा
सातवी भूगोल	सातवी विज्ञान	सेमी विज्ञान	सातवी हिंदी	
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

MiniShala शैक्षणिक ॲप्स खालील लिंकवरून डाऊनलोड करा.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
		आठवी	नववी	दहावी		

गुरुमाऊली शैक्षणिक ॲप्स - [Click Here](#)

निर्मिती - श्री.प्रविण डाकरे, श्री.जयदिप डाकरे

वेब स्रोत- 'ई-बालभारती'

सौजन्य- जिल्हा परिषद कोल्हापूर

<https://www.gurumauli.in>